

Antonín Malach
a kolektiv

Jak podnikat po vstupu do EU

- Právo a podnikání
- Podnikatelské řízení
- Podpora podnikání v ČR a EU
- Podnikatelské a podpůrné instituce
- Podnikání a veřejná správa

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Doc. Ing. Antonín Malach, CSc., a kolektiv

Jak podnikat po vstupu do EU

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 220 386 401, fax: +420 220 386 400
www.grada.cz
jako svou 2082. publikaci

Vedoucí autorského kolektivu:
Doc. Ing. Antonín Malach, CSc.

Na tvorbě publikace se podíleli:

Ing. Roman Golec, doc. Ing. Ivan Hálek, CSc., Ing. Alena Klapalová, Ing. Martin Křištof,
PhDr. Dana Linkeschová, CSc., doc. Ing. Jan Lojda, CSc., MBA, PhDr. Josef Malach, CSc.,
Mgr. Radek Salvet, Ing. Petr Smutný, doc. Ing. Antonín Stehlík, CSc.

Formou připomínek, poskytnutím podkladů, překlady nebo technickým zpracováním spolupracovali:

Ing. Josef Burda, Ing. L. Cymorková, Ing. Eva Hofmannová, PhDr. Antonín Holubář,
Ing. Libor Kejda, doc. Ing. et Ing. Miroslav Nováček, CSc., doc. Ing. Jiří Novotný, CSc.,
Ing. Hana Pechmanová, Jiří Skřítecký, Ing. Petr Suchánek, Ph.D., Ing. Stanislava Šedřová,
doc. Ing. Jan Šelešovský, CSc., Mgr. Ing. Ivo Šimeček, Ing. Jaromír Valenta, PhDr. Karel Vališ,
Hana Veselá, doc. RNDr. Milan Viturka, CSc., Ing. Viliam Záthurecký, MBA

Recenzenti:

Ing. Jaroslav Chaloupka, Podnikatelské inovační centrum v Brně
prof. Ing. Eva Kislingerová, CSc., Vysoká škola ekonomická v Praze
prof. Ing. Ján Porvazník, CSc., Ekonomická univerzita v Bratislavě

Odpovědná redaktorka PhDr. Alena Sojková

Sazba Antonín Plicka

Počet stran 528

První vydání, Praha 2005

Výtiskla tiskárna PB tisk

Prokopská 8, Příbram 4

© Grada Publishing a.s., 2005

Cover Photo © profimedia.cz/CORBIS, 2005

ISBN 80-247-0906-6 (tištěná verze)

ISBN 978-80-247-6384-2 (elektronická verze ve formátu PDF)

Podstatná část knihy byla zpracována v rámci projektu Grantové agentury ČR Samosprávné podnikatelské organizace jako fenomén občanské společnosti, r. č. 402/021563, a projektu Grantové agentury České akademie věd Teoretické a metodologické aspekty institucionální podpory podnikání, r.č. A7167201.

Obsah

O autorech	13
Úvod	15
1 Podnikání jako zdroj ekonomického a společenského rozvoje	17
1.1 Význam podnikání pro rozvoj ekonomiky a společnosti	19
1.2 Historie vývoje podnikatelských činností	23
1.3 Co je podnikání	25
1.4 Členění podniků	28
1.4.1 Podniky podle oborů činnosti	28
1.4.2 Podniky podle velikosti	28
1.5 Malé a střední podnikání	29
1.5.1 Aktuální stav malého a středního podnikání v ČR	29
1.5.2 Výhody a nevýhody malých a středních podniků	32
1.5.3 Ekonomický a sociální přínos malých a středních podniků	32
1.5.4 Cíle politiky rozvoje MSP	33
1.5.5 Bariéry rozvoje malého a středního podnikání v ČR	35
2 Úspěšnost podnikání	39
2.1 Které faktory mají vliv na úspěšnost podnikání	41
2.2 Inovační růstové možnosti podniků v integrované Evropě	48
2.2.1 Principy podpory inovací	49
2.2.2 Kategorizace inovačního podnikání v Evropě	50
2.3 Řízení jakosti	51
2.3.1 Historie řízení jakosti	52
2.3.2 Současné koncepce managementu jakosti	52
2.3.3 Náklady na jakost	56
2.3.4 Zavádění systémů řízení jakosti v ČR	57
2.4 Elektronické obchodování	58
2.5 Význam infrastruktury v podnikání	60
2.5.1 Harmonizace podmínek v dopravním systému	62
2.5.2 Zdroje financování dopravní infrastruktury v České republice	62
3 Podnikatelské prostředí	67
3.1 Co rozumíme podnikatelským prostředím	69
3.1.1 Stát a podnikatelské prostředí	69
3.1.2 Stanovisko Hospodářské komory ČR	70
3.1.3 Závěry III. Národní konference o MSP	70
3.2 Které faktory působí na podnikatelské prostředí	71
3.3 Hodnocení kvality podnikatelského prostředí	71
3.3.1 Lokalizační faktory	71
3.3.2 Rozvojové osy	74
3.3.3 Syntetické vyhodnocení kvality podnikatelského prostředí	75
3.4 Průzkumy podnikatelského prostředí v ČR	76
3.4.1 Podnikatel a právo	76
3.4.2 Výsledky průzkumu Hospodářské komory ČR	77

3.4.3	<i>Poznatky výzkumného týmu Masarykovy univerzity</i>	78
3.4.4	<i>Poznámky ke korupci</i>	78
3.4.5	<i>Aktuální stav podnikatelského prostředí</i>	79
3.5	Hodnocení podnikatelského prostředí vládou ČR	79
3.6	Podnikatelské prostředí v EU	81
3.6.1	<i>Evropská charta v péči o podnikatelské prostředí</i>	82
3.6.2	<i>Hodnocení podmínek podnikání z hlediska cílů Charty</i>	82
3.7	Podpora podnikatelského prostředí k čerpání strukturálních fondů EU	84
3.8	K problémům s registrací podnikatelů	86
4	Podnikatelské instituce v ČR	91
4.1	Teoreticko-metodologická východiska	94
4.1.1	<i>Vymezení samosprávných podnikatelských institucí</i>	94
4.1.2	<i>Občanská společnost a samosprávné organizace</i>	98
4.1.3	<i>Územní a neúzemní (zájmová) samospráva</i>	106
4.1.4	<i>Pojetí samosprávných podnikatelských institucí ve dvou typech liberalismu</i>	108
4.1.5	<i>Historie zájmových organizací podnikatelského typu</i>	109
4.1.6	<i>Současné postavení podnikatelských institucí</i>	117
4.2	Charakteristika profesních zájmových organizací – komor	119
4.2.1	<i>Hlavní znaky komor</i>	119
4.2.2	<i>Komory s povinným členstvím (zřízené samostatným zákonem)</i>	123
4.2.3	<i>Všeobecné komory s nepovinným členstvím (zřízené samostatným zákonem)</i>	124
4.2.4	<i>Komory vznikající dle ostatních zákonů</i>	125
4.2.5	<i>Zájmová sdružení právnických osob</i>	125
4.3	Významné profesní komory	127
4.3.1	<i>Komora daňových poradců ČR</i>	127
4.3.2	<i>Profesní komora sociálních pracovníků v ČR</i>	129
4.3.3	<i>Česká komora architektů</i>	130
4.3.4	<i>Komora auditorů České republiky</i>	131
4.3.5	<i>Česká advokátní komora</i>	131
4.3.6	<i>Česká lékařská komora</i>	132
4.3.7	<i>Příklad zahraniční profesní organizace</i>	132
4.4	Všeobecné komory v ČR	133
4.4.1	<i>Hospodářská komora ČR</i>	133
4.5	Živnostenská společenstva	147
4.6	Oborové svazy	148
4.6.1	<i>Svaz průmyslu a dopravy ČR</i>	148
4.6.2	<i>Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR</i>	150
4.6.3	<i>Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů</i>	152
4.7	Sdružení podnikatelských subjektů	152
4.7.1	<i>Asociace malých a středních podniků a živnostníků České republiky</i>	152
4.7.2	<i>Asociace podnikatelek a manažerek</i>	153
4.7.3	<i>Národní asociace pro rozvoj podnikání</i>	153
4.7.4	<i>Sdružení podnikatelů ČR</i>	154
4.8	Družstva podnikatelů	155
4.9	Odborové organizace	155
4.10	Rada hospodářské a sociální dohody ČR	155
4.11	Současný stav a výhled vývoje podnikatelských institucí	156
4.11.1	<i>Integrační snahy v podnikatelských institucích</i>	158
5	Podpůrné instituce v podnikatelské sféře	163
5.1	Význam institucí k podpoře podnikání	165
5.2	Státem zřízené organizace k podpoře podnikání	165
5.2.1	<i>Agentura pro podporu podnikání a investic</i>	165

5.2.2	<i>CzechInvest</i>	166
5.2.3	<i>CzechTrade</i>	168
5.2.4	<i>Design Centrum</i>	170
5.2.5	<i>Českomoravská záruční a rozvojová banka</i>	170
5.3	Poradenský informační a vzdělávací systém	171
5.3.1	<i>Regionální poradenská a informační centra</i>	172
5.3.2	<i>Podnikatelská inovační centra</i>	173
5.4	Asociace inovačního podnikání	173
5.5	Informační místa pro podnikatele	175
6	Podpora podnikání v ČR a v EU	179
6.1	Systém podpor malých a středních podniků v ČR	181
6.2	Význam a zaměření podpor podnikání	181
6.3	Legislativní rámec podpory malého a středního podnikání	181
6.4	Zásady poskytování podpor podnikání	182
6.5	Druhy podpor podnikání	183
6.6	Strukturální fondy	184
6.6.1	<i>Cíle strukturální politiky</i>	184
6.6.2	<i>Principy využívání strukturálních fondů</i>	186
6.6.3	<i>Nástroje strukturální politiky EU</i>	187
6.7	Kohezní fond – Fond soudržnosti	190
6.8	Očekávaný přínos strukturálních fondů	191
6.9	Stav přípravy ČR na využívání strukturálních fondů	191
7	Podnikatel jako manažer	199
7.1	Co dělá manažer	201
7.1.1	<i>Plánování</i>	201
7.1.2	<i>Organizování</i>	202
7.1.3	<i>Personalistika</i>	203
7.1.4	<i>Vedení</i>	204
7.1.5	<i>Kontrolování</i>	205
7.1.6	<i>Manažerské typy</i>	206
7.2	Manažerské techniky	206
7.2.1	<i>MBO (Management by Objectives) – řízení podle cílů</i>	206
7.2.2	<i>Krizový management</i>	209
7.2.3	<i>Time management</i>	213
7.2.4	<i>Projektový management</i>	216
7.2.5	<i>Procesní management</i>	220
7.3	Rozdíly managementu ve veřejném a soukromém sektoru	221
7.4	Jak pracuje úspěšný manažer	222
7.5	Historický vývoj managementu	223
7.5.1	<i>Vstupní test</i>	223
7.5.2	<i>Zrod a etapy vývoje moderního managementu</i>	224
7.5.3	<i>Klasický management</i>	226
7.5.4	<i>Manažerská revoluce</i>	232
7.5.5	<i>Současné trendy</i>	238
7.5.6	<i>Vývoj managementu v českých zemích</i>	240
7.6	Manažerské rozhodování	242
7.6.1	<i>Pojem rozhodování a jeho význam</i>	243
7.6.2	<i>Fáze rozhodování</i>	243
7.6.3	<i>Organizační a procesní stránka rozhodování</i>	245
7.6.4	<i>Individuální a kolektivní rozhodování</i>	246
7.6.5	<i>Vliv okolí na rozhodování</i>	248
7.6.6	<i>Aktuální přístupy k rozhodování</i>	251

7.6.7	Shrnutí k části Manažerské rozhodování	252
7.6.8	Test – Manažerské rozhodování	252
7.7	Strategický management	254
7.7.1	Porovnání strategického a operačního managementu	255
7.7.2	Vlastnosti strategického managementu	255
7.7.3	Proces strategického plánování	256
7.7.4	Podnikatelské strategie podle Druckera	257
8	Informace v podnikání	263
8.1	Význam informací pro podnikatele	265
8.2	Informace a rozhodování	266
8.3	Požadavky na informace	267
8.4	Zdroje informací	268
8.4.1	Publikace k problematice podnikání	268
8.4.2	Internetové zdroje BusinessInfo	272
8.4.3	Instituce k poskytování informací podnikatelům	274
8.4.4	Model informačních toků pro začátek podnikání	275
8.5	Informace o vlastním podniku	276
8.6	Výzkum informovanosti	277
9	Vzdělávání jako faktor rozvoje podnikání	283
9.1	Role vzdělávání v současné společnosti	285
9.1.1	Vzdělávání jako služba	285
9.1.2	Vzdělávání jako součást rozvoje lidských zdrojů	286
9.1.3	Rozvoj lidských zdrojů a EU	289
9.1.4	Vzdělávání v globalizujícím se světě	290
9.1.5	Evropská dimenze ve vzdělávání	291
9.1.6	Multikulturní výchova	291
9.2	Vzdělávací politika	292
9.2.1	Vzdělávací politika a její principy	292
9.2.2	Vzdělávací politika Evropské unie	293
9.2.3	Vzdělávací politika v České republice	296
9.2.4	Programové prohlášení vlády v oblasti vzdělávání	297
9.2.5	Současný stav národního vzdělávání v evropském kontextu	298
9.2.6	Právní normy ve školství	299
9.2.7	Legislativní rámec evropské spolupráce	299
9.2.8	Mechanismy evropské spolupráce ve vzdělávání	300
9.3	Celoživotní učení – idea a skutečnost	300
9.3.1	Od historie k současnosti celoživotního učení	300
9.3.2	Vzdělávání ve školském systému	301
9.3.3	Změny ve vzdělávání v souvislosti s reformou veřejné správy	302
9.3.4	Aktuální otázky regionálního školství	303
9.3.5	Odborné vzdělávání	305
9.4	Proměny vysokoškolského ekonomického a manažerského vzdělávání	308
9.4.1	Vytváření evropského vysokoškolského prostoru po boloňské konferenci	309
9.4.2	Změny ve struktuře a formách vysokoškolského vzdělávání	309
9.4.3	Uplatnění absolventů vysoké školy v praxi	311
9.4.4	Aktivity vysokých škol ve výzkumu podnikání	312
9.4.5	Studium k získání titulu MBA – Master of Business Administration	313
9.5	Vzdělávání dospělých	314
9.5.1	Pojetí a systém vzdělávání dospělých	314
9.5.2	Další vzdělávání pracovníků	314
9.5.3	Memorandum o celoživotním učení Evropské komise	314
9.5.4	Principy a teoretické základy vzdělávání dospělých	316

9.5.5	Stanovení cílů učení	319
9.5.6	Rozlišení učiva podle důležitosti	319
9.5.7	Metody, formy a prostředky vzdělávání dospělých	320
9.5.8	Distanční vzdělávání a e-learning	323
9.5.9	Kvalita, certifikace a akreditace ve vzdělávání dospělých	325
9.6	Podnikové vzdělávání	327
9.6.1	Význam vzdělávání v rozvoji podniku	327
9.6.2	Specifikace a cíle podnikového vzdělávání	328
9.6.3	Identifikace vzdělávacích potřeb	329
9.6.4	Plánování programu vzdělávání	329
9.6.5	Tvorba projektu vzdělávání	330
9.6.6	Interní a externí podnikové vzdělávání	331
9.6.7	Metody podnikového vzdělávání	332
9.7	Hodnocení přínosů vzdělávání pro organizaci	334
9.7.1	Objektivní hodnocení	335
9.7.2	Subjektivní hodnocení	335
9.7.3	Úrovně, kritéria a postupy vyhodnocování	336
9.7.4	Metodika hodnocení přínosu vzdělávání	337
9.7.5	Hodnocení výnosu, vzešlého zvýšením kvalifikace pracovníka „v“	339
9.7.6	Mechanismus posuzování užitku	340
9.7.7	Podmínky uplatnění modelu hodnocení užitku vzdělávání	340
9.8	Vzdělávání manažerů	342
9.8.1	Malý podnikatel a vzdělávání	343
9.8.2	Evropská charta pro malé podniky	344
9.9	Vzdělávací aktivity podnikatelských institucí	345
9.9.1	Vzdělávací aktivity hospodářských komor v ČR	345
9.9.2	Vzdělávání v rámci hospodářských komor ve vybraných státech Evropy	346
9.9.3	Zkvalitnění přípravy podnikatelů v ČR z pozice hospodářských komor	348
10	Podnikání a veřejná správa	351
10.1	Dělba práce mezi územní a zájmovou samosprávou v oblasti podnikání v ČR	353
10.1.1	Podnikatelské instituce v systému veřejné správy	353
10.1.2	Přístupy k podpoře podnikání ze strany státu	355
10.1.3	Rozdílnost názorů na sdružování podnikatelů	356
10.1.4	Proč samosprávné instituce	356
10.1.5	Formy působnosti samosprávných organizací	357
10.1.6	Aktuální úroveň vztahů územní a zájmové samosprávy	358
10.1.7	Samosprávné podnikatelské instituce v občanské společnosti	359
10.1.8	Zájmová samospráva jako kompenzace selhání trhu a státu	359
10.1.9	Vnitřní rizika samosprávných podnikatelských organizací	360
10.1.10	Historické opodstatnění podnikatelských institucí	360
10.1.11	Samosprávné podnikatelské instituce v kontextu reformy veřejné správy	361
10.2	Partnerství veřejného a soukromého sektoru	361
10.2.1	Zahraniční zkušenosti	362
10.2.2	Charakteristika a přínos projektu	362
10.2.3	Stav přípravy projektu v ČR	363
10.2.4	Postup přípravy a realizace projektu PPP	363
10.2.5	Předpoklady použití PPP	364
10.2.6	Příklady typických PPP projektů	365
10.3	Spolupráce veřejné správy s podniky	365
10.3.1	Význam malých a středních podniků	366
10.3.2	Územní správa v ČR a její institucionální zabezpečení	366
10.3.3	Hlavní dokumenty veřejné správy k rozvoji podnikání	367
10.3.4	Spolupráce centrálních orgánů s podnikatelskými institucemi	368

10.4 Regionální spolupráce s podniky	369
10.4.1 Regionální politika	370
10.4.2 Regionální programy podpory malého a středního podnikání	370
10.4.3 Regionální politika v EU	370
10.4.4 Možnosti kraje v rozvoji podnikání	372
10.5 Místní správa a podnikání	376
10.5.1 Význam podnikatelů pro místní správu	377
10.5.2 Institucionální podmínky pro rozvoj podnikání na lokální úrovni	378
10.5.3 Hospodářský rozvoj obce	379
10.5.4 Pravomoci obcí ve vztahu k malým a středním podnikům	380
10.5.5 Nástroje komunální podpory podnikání	382
10.5.6 Formy nepřímé podpory MSP na místní úrovni	384
11 Podnikání v rámci EU	391
11.1 Český podnikatel a Evropská unie	393
11.1.1 Přípravenost firem na jednotný trh EU	393
11.1.2 Aktivita státu a jeho institucí při podpoře začlenění firem na jednotný trh EU ...	393
11.1.3 Zajištění agendy jednotného trhu EU v podnicích	394
11.1.4 Čeho se podniky obávají	394
11.2 Konkurenceschopnost	396
11.3 Evropský podnik	397
11.4 Evropské podnikatelské instituce	398
11.4.1 Rakouská hospodářská komora	398
11.4.2 Německá průmyslová a obchodní komora	408
11.4.3 Nizozemská obchodní a průmyslová komora	409
11.4.4 Švédská obchodní komora	410
11.4.5 Obchodní komory Spojeného království	412
11.4.6 Srovnání ukazatelů evropských hospodářských komor	412
11.4.7 Asociace evropských hospodářských a průmyslových komor	412
11.5 Obchodní komory cizích států v ČR	413
11.5.1 Nizozemská obchodní komora v Praze	413
11.5.2 Česko-belgicko-lucemburská smíšená obchodní komora v ČR	414
11.6 Česká obchodní reprezentace při EU	414
11.7 Podpora podnikání v EU	415
12 Výzkumy podnikání	419
12.1 Očekávaný přínos výzkumu	421
12.2 Realizované výzkumné projekty v ČR	421
12.2.1 Transparentnost podnikatelského prostředí	421
12.2.2 Funkce hospodářských komor	421
12.2.3 Průzkum kvality podnikatelského prostředí	422
12.3 Výzkumy EU	424
12.3.1 Přípravenost podniků pro vstup do EU	424
12.3.2 Evropský hospodářský průzkum	425
12.3.3 6. Rámcový program EU	426
12.4 Průzkumy v regionech	426
12.5 Shrnutí poznatků z předchozích výzkumů	426
12.6 Koncepce výzkumu týmu Masarykovy univerzity	427
12.6.1 Názory na organizovanost podnikatelů a jejich potřeby	427
12.6.1 Výzkumné hypotézy k výzkumnému projektu	428
12.6.2 Výsledky výzkumu hlavních skupin respondentů	428
12.6.3 Souhrnné výsledky ke struktuře, členství a registraci v podnikatelských organizacích	434
12.6.5 Výsledky výzkumných pohovorů k problémům podnikání	436

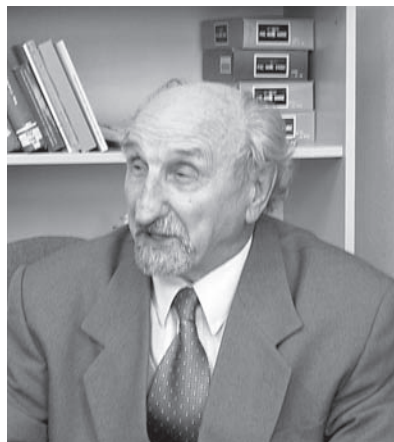
12.7	Efektivnost podpor podnikání	437
12.8	Výzkum začínajících podnikatelů	438
12.8.1	<i>Analýza problémů začínajících podnikatelů v jihomoravském regionu</i>	438
12.9	Specifika podniků podle právní formy podnikání	439
12.9.1	<i>Problémy živnostenského podnikání fyzických osob</i>	439
12.9.2	<i>Problémy podnikání společností s ručením omezeným</i>	439
13	Právní aspekty podnikání	445
13.1	Právní rámec podnikání v ČR	447
13.2	Živnostenské podnikání	448
13.2.1	<i>Rozsah živnostenského oprávnění</i>	448
13.2.2	<i>Druhy živností podle předmětu podnikání</i>	448
13.3	Obchodní zákoník	449
13.3.1	<i>Obchodní rejstřík</i>	449
13.3.2	<i>Formy podnikání</i>	449
13.4	Pracovněprávní vztahy	455
13.4.1	<i>Pracovní právo</i>	455
13.4.2	<i>Sociální a zdravotní pojištění</i>	460
13.5	Průřezové zákony	461
13.5.1	<i>Daňová soustava, daňová evidence a správa daní a poplatků</i>	461
13.5.2	<i>Účetnictví</i>	462
13.5.3	<i>Audit</i>	462
13.6	Jak pracovat se zákony	462
13.7	Jak si počínat při vzniklém sporu	463
13.8	Využijte rozhodčí řízení	464
13.9	Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, veřejné zakázky	466
13.10	Právní normy a podnikání v EU	466
13.10.1	<i>Právo usazování za účelem podnikání</i>	467
13.10.2	<i>Svoboda volného pohybu služeb</i>	467
13.10.3	<i>Volný pohyb zboží v Evropské unii</i>	467
13.10.4	<i>EU a ochrana spotřebitele</i>	468
14	Podněty ke zkvalitnění podnikání	473
14.1	Závěry výzkumů k hlavním problémům podnikání v ČR	475
14.2	Návrhy vlády ČR	476
14.3	Doporučení EU	480
14.4	Náměty pro kraje a obce	480
14.5	Podněty z výzkumu a konferencí Masarykovy univerzity	481
14.6	Stanovisko Hospodářské komory ČR	483
14.7	III. národní konference o rozvoji malého a středního podnikání	484
14.7.1	<i>Právní úprava podnikání</i>	484
14.7.2	<i>Přístup k financím</i>	485
14.7.3	<i>Podpora konkurenceschopnosti MSP na zahraničních trzích</i>	486
14.7.4	<i>Daně</i>	486
14.7.5	<i>Podpora výzkumu, vývoje a inovačního podnikání</i>	487
14.7.6	<i>Trh práce</i>	487
15	How to do business after joining the EU	491
15.1	Business Activities – the Source of Social and Economic Development	492
15.2	Success of business activities	494
15.3	Business Environment	495
15.4	Organisations of entrepreneurs	496
15.5	Supporting organizations for entrepreneurs	497
15.6	Entrepreneurship promotion and subsidies	498
15.7	Entrepreneur as a manager	500

15.8	Entrepreneurs and information	502
15.9	Education of entrepreneurs	503
15.10	Public administration and entrepreneurship	503
15.11	Czech entrepreneurs in Europe	505
15.12	Entrepreneurship research	506
15.13	Legal aspects of entrepreneurship	508
15.14	Initiatives and suggestions for business	509
	Slovník základních pojmů	511
	Seznam zkratk	516
	Literatura	517
	Rejstřík	522

O autorech

Doc. Ing. Antonín Malach, CSc.

Působí sedmnáctý rok jako vědecký pracovník na Masarykově univerzitě v Brně, z toho třináct let (od založení) na Ekonomicko-správní fakultě. Je zapojen do pedagogického procesu na Akademii STING. V současné době je řešitelem výzkumného projektu Grantové agentury České akademie věd „Teoretické a metodologické aspekty institucionální podpory podnikání“ na léta 2002–2005, výzkumného projektu Grantové agentury ČR „Samospráva podnikatelů jako fenomén občanské společnosti“ na léta 2002–2004, je spoluřešitelem výzkumného záměru Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR „Faktory efektivity rozvoje regionů“ na léta 1999–2004 a mezinárodního projektu Leonardo da Vinci na téma „Transfer podnikatelských dovedností“.

V minulých letech pracoval jako učitel, ředitel školy, vedoucí armádního výzkumného střediska, poradce pro přípravu personálu jaderných elektráren a pracovník Ústavu pro řízení nevýrobní sféry. Je držitelem patentu „Mikroprocesorový systém k řízení výuky“. Organizoval národní a mezinárodní konference k rozvoji vzdělávání a v posledních letech k otázkám podnikání. Mezi jeho hlavní publikace patří Didaktika technické přípravy, Základy trenažérového výcviku, Vzdělávání – brána k evropské integraci, Programování pro mikroprocesorový výukový systém Hvězda, Rozvoj podnikání a profesní organizace podnikatelů a Podpora podnikání v regionech ČR a EU.

Je členem Akademické rady Evropského polytechnického institutu v Kunovicích a Newton College. Působí v redakčních radách časopisů Podnikatelské lobby a Eurofirma. Spolupracuje s podnikateli, podnikatelskými a veřejnými institucemi na řešení potřeb praxe.

Spoluautoři	Pracoviště	Podílel(a) se na kapitole
Ing. Roman Golec	Ekonomicko-správní fakulta Masarykovy univerzity v Brně	8
doc. Ing. Ivan Hálek, CSc.		2.1
Ing. Alena Klupalová		2.4
Ing. Martin Křišťof		6.8
PhDr. Dana Linkeschová, CSc.	Stavební fakulta Vysokého učení technického v Brně	4.7.2
doc. Ing. Jan Lojda, CSc.	Předseda představenstva Newton College v Brně	9.7.5
PhDr. Josef Malach, CSc.	Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě	7 a 9
Mgr. Radek Salvet	Obchodní a hospodářská komora Brno	13
Ing. Petr Smutný	Ekonomicko-správní fakulta Masarykovy univerzity v Brně	2.1
Doc. Ing. Antonín Stehlík, CSc.		2.5

Úvod

Jen citem a instinktem se nedostaneme nikam. Teorie bez praxe není možná.

T. G. Masaryk

Publikace vychází krátce po vstupu ČR do Evropské unie. V těchto nových podmínkách poskytuje podnikatelům, pracovníkům veřejné správy a škol orientaci v současném složitém podnikatelském prostředí. Je pomocníkem pro ty, kteří hledají podněty pro své podnikatelské záměry, pro zvýšení konkurenceschopnosti a jsou otevřeni novým profesním výzvám.

V průběhu společensko-ekonomických přeměn po roce 1989 vzniklo v ČR mnoho podnikatelů, kteří u nás dnes představují nový stav. Sotva se adaptovali na situaci tržního hospodářství, museli fungovat v dynamických podmínkách územní reformy a procesu evropské integrace. Orientovat se v této složité situaci není pro jednotlivého podnikatele jednoduché. V sousedních zemích Evropské unie, v Rakousku a v Německu, vstupují všichni podnikatelé do hospodářských komor, které jim pomáhají v začátcích, informují je o možných dodávkách, inovacích, změnách v daních a usnadňují jim pronikání na zahraniční trhy. Hájí zájmy podnikatelů a vyjadřují se k připravovaným zákonům, aby pomáhaly předcházet nežádoucím bariérám v podnikání.

U nás je situace jiná. Přestože známe legendu o Svatoplukových prutech¹, je u nás v hospodářských komorách a v živnostenských společenstvech organizováno jen nepatrné procento podnikatelů. O podporách poskytovaných podnikatelům rozhodují především státní orgány. Samosprávné instituce podnikatelů mají na přidělování podpor malý vliv. Za této situace, ztížené probíhajícími změnami, poskytuje publikace orientaci v současném složitém podnikatelském prostředí a podává podnikatelům praktické informace pro zvýšení konkurenceschopnosti.

Knihla obsahuje to podstatné, co podnikatel potřebuje: informace o evropských podnikatelských institucích a o způsobech podpor podnikání z kohezního fondu a strukturálních fondů, aj. Přibližuje podstatné myšlenky čtenářům z jiných zemí připojeným anglickým resumé.

Zásadním přístupem při tvorbě knihy je propojení teorie s praxí, analýza, kritické hodnocení, hledání optimálních cest, snaha o komplexní pohled a doporučení možných alternativ řešení. Proto jsou fakta uváděna do širších ekonomických a etických souvislostí, teoretické poznatky jsou ilustrovány příklady a podnikatelskými příběhy konkrétních firem, což poskytuje podněty a návrhy k variantnímu řešení aktuálních i perspektivních problémů vyskytujících se v podnikatelské činnosti.

Po metodické stránce je publikace uzpůsobena pro vzdělávací potřeby vyjádřením cílů kapitol, přehledným strukturováním obsahu, kontrolními testy i obohacením o podnětné otázky k zamyšlení ve všech čtrnácti kapitolách. V knize najdete celkem 140 testových položek a 140 otázek. Doplněním vhodnou literaturou dodáváme podklady k prohlubujícímu studiu

---

¹ Když kníže Svatopluk umíral, povolal k sobě své tři syny. Kázal, aby zlomili svazek prutů, což nedokázali. Pak pruty rozdělil a dal každému synovi část, která jejich síle neodolala.

včetně internetových odkazů. Orientaci v knize usnadňuje grafické vyjádření obsahu kapitol, shrnutí a výběr základních pojmů s anglickými ekvivalenty.

Povaha ekonomického dění nedovoluje pronášet jedinou, absolutní pravdu, jediný pohled na probíhající procesy. To je možné objektivně podat z pozice nezávislého vědeckého bádání s analýzou plurality názorů, stanovisek a výhledů, na rozdíl od zpravidla lépe pochopitelných, lobbisticky zaměřených přístupů firem nebo přímo zainteresovaných institucí. Vedoucí autor knihy podává výsledky bádání svého týmu v rámci výzkumného projektu Grantové agentury ČR při zkoumání specifických podnikatelských institucí a v rámci projektu agentury Akademie věd ČR v oblasti otázek zkoumání podpor podnikání.

Publikace, která je příspěvkem k optimalizaci funkce celého společensko-ekonomického systému, by proto neměla chybět v knihovnách podnikatelů, funkcionářů podnikatelských institucí, pracovníků veřejné správy, středoškolských a vysokoškolských učitelů, ani ve veřejných, podnikových nebo školních knihovnách pro studenty i veřejnost.

Za to, že kniha mohla vzniknout, patří dík podpoře zmíněných grantových agentur, podnětné a přátelské atmosféře na Ekonomicko-správní fakultě Masarykovy univerzity, spoluřešitelům výzkumných projektů, vstřícným pracovníkům ústředních i krajských organizací, ochotným studentům a doktorandům, účastníkům odborných konferencí pořádaných v posledních letech a dalším spolupracovníkům, kteří pomohli poskytnutím materiálů nebo vstřícnými konzultacemi, a v neposlední řadě mým blízkým kolegům a přátelům z domova i ze zahraničí.

V Brně dne 31. srpna 2004

Antonín Malach